

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Кожна країна світу має ряд відповідних економічних та соціальних особливостей. У зв'язку з цим, використання однакових моделей для реструктуризації різних галузей економіки в цих країнах, є неможливим. Не винятком є вугільна галузь, процес реструктуризації якої представляє собою складний процес внутрішніх та зовнішніх перетворень, спрямованих на поліпшення роботи галузі та, як наслідок, стану економіки в цілому. Процес реформування вугільної промисловості полягає у сукупному використанні окремих форм реструктуризації у визначеній послідовності. Порядок використання цих форм залежить від багатьох зовнішніх та внутрішніх факторів, які впливають на процес реформування галузі в цілому.

Як свідчить зарубіжний досвід, в умовах трансформації економіки реструктуризація полягала переважно у закритті збиткових вуглевидобувних підприємств та приватизації перспективних. Таким чином, вугільна промисловість повністю переходила у приватну власність і держава не мала впливу на роботу галузі. Такий сценарій реструктуризації є ефективним у високо розвинутих країнах із ринковою економікою, коли держава за рахунок бюджетних коштів може надати у повному обсязі соціальну допомогу вивільненим робітникам. І має цілковиту незалежність від власного вугілля.

В умовах України такий розвиток подій є неприйнятним через те, що: по-перше, державний бюджет України не в змозі виділити достатньо коштів для фізичної ліквідації шахт та надання соціальної допомоги вивільненим робітникам; по-друге, держава значною мірою залежить від власного вугілля, особливо в сучасних умовах, коли має високу ціну на газ. Тому, основна мета реструктуризації вугільної галузі України полягає у збереженні та розвитку власних вуглевидобувних підприємств.

Сучасні економічні умови не дають змоги фінансувати всі потреби вугільної галузі у повному обсязі. Також на даному етапі держава не має можливості інвестування необхідної кількості коштів для розвитку вуглевидобувних підприємств. Враховуючи необхідність збереження власної вугільної промисловості та неспроможність держави надати кошти для розвитку підприємств, виникає питання про пошук альтернативних джерел залучення інвестицій у галузь. Виходом із цієї ситуації може бути широке впровадження моделі державно-приватного партнерства в масштабах усієї вугільної галузі України. Дана модель передбачає залучення приватних інвестицій за допомогою використання відповідних форм державно-приватного партнерства, а саме: концесії, оренди видобувних дільниць, оренди підприємств, безкоштовної приватизації.

Інноваційна модель реструктуризації вугільної галузі формується на основі сукупного використання відповідних форм державно-приватного партнерства. Правовий механізм функціонування якої, передбачає тимчасову передачу частини державних повноважень в приватні руки, з метою залучення інвестицій. Комплект наданих повноважень залежить від обраної форми. Комплекс заходів з реконструкції та модернізації підприємства, визначається в індивідуальному порядку у процесі складення та підписання відповідного договору.

Державне регулювання інноваційної моделі реструктуризації здійснюється на основі сукупного використання адміністративних та економічних інструментів. Зазвичай їх використання обумовлено станом та потребами певного підприємства, спираючись на які, держава визначає окрему форму реструктуризації та комплекс заходів стосовно його. Таким чином держава впливає на перебіг процесу реструктуризації.

На відміну від інших моделей реструктуризації вугільної галузі, у інноваційній моделі переважають адміністративні інструменти регулювання. Загальна сутність яких зводиться до управління, корегування та контролю за відносинами між державою та приватними особами що інвестують у розвиток підприємств. У загальному сенсі послідовність використання інструментів регулювання інноваційної моделі можна поділити на п'ять етапів: перший – проведення конкурсу (концесійного, орендного, приватизаційного); другий – визначення власника, концесіонера, орендаря; третій – встановлення відповідних зобов'язань перед державою; четвертий – передача об'єкта у управління, користування або власність; п'ятий – державний контроль за встановленими зобов'язаннями.

Окрім покращення економічних показників галузі, інноваційна модель реструктуризації дозволяє вирішувати питання соціального характеру, такі як: створення нових робочих місць, підвищення благоустрою населення за рахунок підвищення рентабельності вуглевидобувних підприємств, розвиток малого бізнесу в регіонах (у зв'язку з підвищенням платоспроможності населення); збільшення обсягів фінансування об'єктів соціальної інфраструктури міст які знаходяться на балансі шахт; підвищення суми податкових відрахувань до місцевих бюджетів; тощо.

Сердюк, О.С. Інноваційний підхід до реструктуризації вугільної галузі України [Текст] / О.С. Сердюк // Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу : збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції, 26-28 вересня 2013 р. / Відп. за вип. Ю.М. Гладенко. - Суми : ТОВ "ДД "Папірус", 2013. - С. 255-256.